

Geliş Tarihi (Received): 12.06.2019
Kabul Tarihi (Accepted): 12.12.2019
SPORMETRE, 2019,17(4),158-171
DOI: 10.33689/spormetre.576747

SPOR EĞİTİM MODELİYLE İŞLENEN FUTBOL ETKİNLİĞİNDE MAVİ KART UYGULAMASI: ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Murat EDİŞ¹, Nevin GÜNDÜZ²

¹Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

²Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Öz: Bu araştırmanın amacı, spor eğitim modeliyle işlenen futbol etkinliğinde mavi kart uygulamasının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesidir. Araştırma öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara Özel Keçiören Hatem Orta Okulunda seçmeli beden eğitimi dersine giren tüm öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Beden Eğitimi dersi kapsamında futbol branşına yönelik Mavi Kart uygulamasına katılan 6/A ve 7/A sınıfından 8'i kız 19'u erkek olmak üzere toplamda 27 ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Spor Eğitim modeliyle işlenen futbol etkinliği toplam 10 hafta sürmüştür. Uygulama sonunda görüşmeye gönüllü olarak katılmak isteyen öğrencilerden (22 kişi) randevu alınarak uzman kişiler tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Öğrencilerden görüşme öncesi randevu alınan, sessiz bir odada ses kayıt cihazıyla görüşleri kayıt altına alınmıştır. Görüşme formu uygulamaya katılan öğrenciler için 5, öğretmen için ise 4 yarı yapılandırılmış soruyu içermektedir. Araştırmada kullanılan görüşme soruları bu konuda yapılan araştırmalar derlenerek ve uzman görüşü alınarak oluşturulmuştur. Futbol etkinliğinde mavi kart; hoşgörü, fair-play, sportmen olma, saygılı olmak, yardımlaşmak vb. kriterler göz önünde bulundurularak öğretmen gözlemine göre bu davranışları sergileyen öğrencilere verilmiştir. Araştırmada nitel verilerin analizi için betimsel ve içerik analizleri kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda öğretmen görüşüne göre; uygulama yapılan öğrencilerin ders içerisinde olumlu davranışlarının pekiştirilmesi ile daha çok olumlu davranışları sergilediklerini ve bu süreçte olumsuz davranışlardan da kaçındıklarını belirtilmiştir. Öğrenciler görüşlerinde; mavi kart uygulamasının okuldaki uygulamalarda davranışlarını olumlu etkilediğini, öğrencilerin birbirlerine olumsuz davranışlardan kaçındıkları, oyun içerisinde kasti faullerin azaldığı, öğrencilerin argo konuşmalardan uzak durdukları ve birbirleriyle olumlu iletişim kurduklarını belirterek, mavi kart uygulamasının devam etmesi gerektiği konusunda görüşlerini bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Ders Dışı Etkinlikler, Futbol, Mavi Kart Uygulaması, Spor Eğitim Modeli,

BLUE CARD APPLICATION IN SOCCER EVENT WITH SPORT TRAINING MODEL: TEACHER AND STUDENT OPINIONS

Abstract: The purpose of this research is to analyze the effects of the practice of blue card in football activity, which is practiced as a part of sport education model on student behavior according to the opinions of the students and the teachers. This research is a qualitative study based on the opinions of the teachers and the students. The sample of the research consists of 27 (8 females, 19 male) students who participated in the practice of Blue Card in football branch within the physical education course. The football activity practiced as a part of Sport Education Model lasted 10 weeks. At the end of the activity, semi structured interview questions prepared by experts were asked to the students who volunteered to participate in the interview. The opinions of the students were recorded by a tape recorder in a silent room. The interview form contains 5 semi-structured questions for the students and 4 semi-structured questions for the teacher. The interview questions that were used in the present research were formed by compiling the research made on this subject. By taking into consideration criteria such as fair-play, sportsmanship, cooperation, being respectful, etc, Blue Card in football activity is given to the students exhibiting these behaviours according to the teacher observations. Content analysis was used to analyse qualitative data. As a result of this research, the students showed more positive behavior with the help of positive reinforcement in the class, and avoided negative behavior in the process according to the teacher's opinion. The practice of blue card affected their behavior in school activities positively, they avoid bad and negative behaviors against each other, the number of deliberate fouls in the game decreased, they avoid vulgarism and communicate with each other in a positive way and thus the practice of blue card should continue.

Key word: Extracurricular Activities, Football, Practice of Blue Card, Sport Education Model

GİRİŞ

1990'lı yılların başında Darly Siedentop tarafından geliştirilen Spor Eğitim Modeli (SEM), öğrencilerin yaşamları boyunca daha aktif ve sağlıklı deneyimlerini destekleyecek bir eğitim programı ve öğretim modelidir. Modeli oluştururken, Siedentop ders dışı fiziksel aktivite ortamlarında öğrencilerin katılımlarının ve motivasyonlarının daha yüksek olmasından etkilenerek bu modeli yaratmıştır. Bu modelde öğrenciler yalnızca daha bütün ve gerçekçi bir şekilde nasıl oynayacaklarını öğrenmezler, aynı zamanda spor deneyimlerini de kendileri koordine eder ve yönetirler. Ayrıca bu modelde öğrenciler, kişisel sorumluluk ve etkili grup üyeliği becerileri öğrenirler (Hünük ve ark., 2017).

Spor Eğitim Modeli, öğrencilere okulun içeriğine uyarlanmış özgün bir spor deneyimi sunmak için hazırlanmıştır (Siedentop ve ark., 2004). Bu model, çeşitli sporlardan (hazırlık aşamaları, yarışma ve final turnuvaları, istikrarlı takımlar, veri kaydı ve şenlikli olaylar) bir dizi özel unsurdan yararlanır ve bunları fiziksel olarak bütünleştirir (Metzler, 2005).

Hastie ve ark. (2014), beden eğitiminde modele dayalı uygulamalar üzerine yaptıkları araştırmada günümüzde özellikle son on beş yılda “spor eğitim modeli, taktiksel oyun yaklaşımı ve işbirlikli yaklaşım” gibi eğitim modellerinin beden eğitimini derslerinde sıklıkla kullandığını belirtmektedirler. Model ülkemizde 2006 yılından itibaren ortaokul ve lise öğretim programına girmiş ve 2013 yılı itibarıyla uygulanmaya başlanan Ortaokul Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi'nin temelini oluşturmuştur (Hünük ve ark., 2017).

Spor eğitim modelinin amacı, sosyal becerileri fiziksel aktivite ile bütünleştirmektir. Bu öğretim modeli, spor kültürü becerilerini ve stratejilerini bir öğrencinin sportmen, eşitlikçi ve kapsayıcı çevreye katılımıyla ilişkilendirmek üzere tasarlanmıştır. Spor eğitim sezonları spesifik sosyal davranışlar geliştirmek üzere tasarlanmıştır. Bir öğrenci, sportmenliğin (fair play) ne anlama geldiğini ve nasıl yürürlüğe konacağını öğrenme fırsatı bulur. Sportmenlik kavramı sadece kurallara uymanın ötesine geçen hedefler olarak tanımlanır. Hedefler şunlardır: (a) öğrenci, sınıf ve takım içindeki görevlere zamanında ve aktif olarak tam ve sorumlu katılır; (b) öğrenci, etkinliklerde takımının rollerini yerine getirirken takım arkadaşları ile işbirliğinde en iyi çabayı gösterir; (c) öğrenci, kendi davranışını kontrol eder, diğerlerinin katılma hakkını destekler, çatışmaları çözer ve takım arkadaşları ve rakiplerine saygı gösterir; (d) iyi spor, kurallara göre oynayan, hakemlere ve rakiplere saygı duyan ve kazanma ve kaybetme deneyimlerinde olumlu tutum gösteren bir öğrenci tarafından gösterilir; (e) öğrencinin, başkalarının olumlu etkisine girmesi yararlıdır ayrıca iyi oyunu ve çok çalışmayı takdir etmesi olarak tanımlanmıştır (Koç, 2017).

Fair play, centilmenlik, dostluk, arkadaşlık gibi iyi davranışları kapsamaktadır. Fair-play sporda centilmenlik anlamına gelmekte, İngilizce'de fair, güzel, zarif, hoş, saf, lekesiz, şerefli, dürüst, doğru, adil anlamına kullanılmaktadır (Pehlivan, 2004).

Fair play olgusu anlatımı ve öğretimi aile içerisinde başlayıp okullarda ve sonrasında toplumda kendisini göstermesi gereken bir yaşam disiplini olarak düşünülmelidir. Fair play sadece sportif ilişkileri düzenleyen bir kavram değil, bir kültür olayı olarak ele alınmalıdır. Bir yaşam biçimidir. Fair play tüm spor dallarının üzerinde olan bir düşünce, davranış tarzıdır.

Beden eğitiminde Fair Play anlayışının gereksinimi, eşit yarışma şartlarının ve fırsat eşitliğinin sağlanması ve korunması, sportif rakibe oyunun gerçekleşmesini sağlayan

kendisiyle eşdeğer aktör olarak kıymet verilmesi ve onun fiziksel ve ruhsal dokunulmazlığına saygı gösterilmesi, haksız avantajlardan kaçınılması gibi yüksek insani kalitelere işaret eden bir düzeyden, sadece kurallara uymanın dahi erdemlilik olarak görüldüğü bir zemine oturtulmuştur (Yıldıran, 2005).

Beden eğitimi ve spor dersi tüm toplumun spor ile ilgili temel eğitimi aldığı yerdir ve sporla ilgili geliştirilmek istenen davranışlar için önemli fırsattır. Beden eğitimi ve sporun karakter inşa ettiği her zaman söylenen genel kanı olsa da spor içerisinde ahlaki kalite gittikçe düşmektedir (Yapan, 2007).

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ülke sporunda görülen şiddetin, saldırganlığın ve sportmenlik dışı hareketlerin önlenmesi için toplumu bilinçlendirme faaliyetleri yapsada okullarda sportmenliğe dönük iyi yapılandırılmış uygulama ve etkinliklere ihtiyaç bulunmaktadır (Koç, 2017). Kaehler (1985), okul sporunda Fair Play'e uygun olmayan davranışların düşündürücü artışlar gösterdiğine işaret etse de Fair Play çalışmalarının, etik donanımlara sahip bir genç kuşağın yetiştirilmesine yönelik olarak, ilk ve orta öğretim çağı çocuk ve gençlerinin beden eğitimi derslerinden başlatılması, geleceğin sporcu, antrenör, spor adamı, hakem, yazar ve seyircisinin bu kitle içinden çıkacak olması bakımından önemlidir (Yıldıran, 2005).

Okullardaki değerler eğitiminin amaçlarından biri, öğrencilerde sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik oluşturmaktır. Diğer bir amacı ise “her öğrenciyi hem ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak, hem de “iyi insan”, “iyi vatandaş” olmalarını sağlamak için gerekli bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlıklar kazandırıp, onları kendi ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmektir. Bu birinci amaç, yani, “öğrencilerde sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik oluşturmak”, esasen eğitimin en temel amacıdır. Zira o olmadan, belirlenmiş diğer amaçlara ulaşılsa bile çok fazla bir anlam ifade etmez (Aydın, 2010).

Mavi Kart uygulaması sporda erdemlilik ve fair-play davranışlarını içeren bir uygulama olması sebebiyle okullarda uygulanması öğrencilere fayda sağlayacağı düşünülmüştür. Mavi kart uygulaması erdemsiz davranışların arttığı okul ortamlarında ve spor müsabakalarında değerler eğitimini ön plana çıkartabilecek bir çalışmadır. Bu bilgiler çerçevesinde araştırmanın amacı, spor eğitim modeli kapsamında işlenen futbol etkinliğinde mavi kart uygulamasının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesidir. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1- Mavi Kart uygulamasının öğrencilerin okuldaki davranışları üzerine olumlu etkileri oldu mu?
- 2- Mavi Kart uygulamasının öğrencilerin okuldaki davranışları üzerine olumsuz etkileri oldu mu?
- 3- Mavi Kart uygulamasından sonra öğrencilerin arkadaşlarıyla olan iletişim ve ilişkilerinde bir değişiklik oldu mu?

MATERYAL METOT

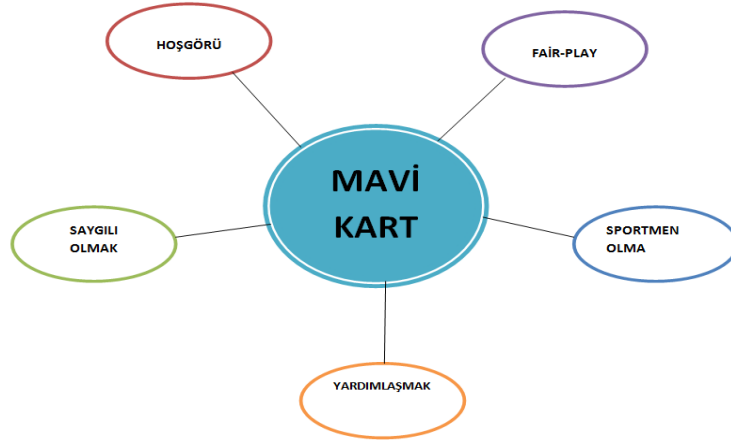
Araştırma, uygulama ve aynı zamanda öğrenci-öğretmen görüşlerinin birlikte ele alındığı karma desen bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini Ankara Keçiören Özel Hatem Ortaokulu 6. ve 7. sınıf öğrencileridir. Nicel grubunun örneklemini seçmeli beden eğitimi dersinde, spor eğitimi modeli kapsamında öğrencilerin futbol branşına yönelik çalışmalara katılan 6-A ve 7-A sınıfından toplam 27 öğrenci (8 kız, 19 erkek) oluşturmuştur. Öğrenciler spor eğitim modeli çerçevesinde futbol uygulamasında sporcu olmak üzere antrenör, hakem, basın mensubu, malzemeci, ilk yardım gibi rolleri alarak uygulamada görev almışlardır. Uygulamada futbol oyuncusu olarak katılmak istemeyen bazı öğrenciler sporcu görevi dışındaki görevleri üstlenmişlerdir. Araştırmanın nitel grubunun örneklemini ise gönüllü katılan 22 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem grubunu oluşturmada, kolay ulaşılabılır örneklem ve amaçlı örneklem teknikleri kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın nicel verileri için öğretmen tarafından öğrencilere yönelik bilgilendirme ve mavi kart kazanılacak davranışlar açıklanmış (Bkz.Şek.1), bunların en az birini sergileyen her öğrenci için mavi kartın verileceği öğrencilere aktarılmıştır. Toplam 10 hafta süren bu araştırmada 14 günlük süreçte 1 öğrenci Mavi Kart ile ödüllendirilmiş ve ‘’ 1. Parlayan Yıldızımız’’ isimli teşekkür belgesi ile ödüllendirilmiştir. Ödüllerini alan öğrenciler okul panosunda sergilenmiş ve ödülleri pazartesi günü yapılan İstiklal Marşı töreninde öğrencilere takdim edilmiştir. Araştırmanın nitel verileri için ise, spor eğitim modeli kapsamında işlenen futbol etkinliği ve mavi kart uygulamasının öğrenci, sporcu davranışları üzerine etkilerinin öğretmen, öğrenci, sporcu ve antrenör görüşlerine göre incelendiği bu alandaki yapılmış çalışmalar taranarak yarı yapılandırılmış görüşme sorularını (öğrenciler için 5), (öğretmen için 4) içeren bir görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formu uzman kişi tarafından incelenmiş ve soruların amaca yönelik olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilere araştırmanın amacı açıklanarak araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı belirtilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce uygulamaları gerçekleştirmek için öncelikle araştırmanın gerçekleştiği okul yöneticilerinden gerekli izin alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrenci velilerinden gönüllü katılım onayları alınmıştır

Şekil 1. Mavi Kart'ın Verildiği Davranışlar

Mavi kart ile ilgili kavramlar;

Hoşgörü: Mavi kart kapsamında hoşgörü kavramını sporcuların ve görevli öğrencilerin spor eğitim model uygulaması esnasında herhangi bir durumda o öğrenci o konuda bilgili olmasına karşın karşısındaki arkadaşını olabildiğince anlayışla karşılayıp, tepki göstermemek, rahatsız olmamak şeklinde tanımlanmıştır.

Fair Play: Mavi kart kapsamında fair play kavramını öğrencilere müsabaka esnasında rakip takıma saygı duymak, centilmen olmak, sporun gerektirdiği doğruları yerine getirmek anlamında tanımlanmıştır. Örnek verecek olursak; top taç çizgisini geçtiğinde sporcunun eğer top kendisinden çıkmış ise hakemin işini kolaylaştırmak adına doğruyu hakeme söylemesi ya da rakibini ciddi şekilde sakatlayacak bir davranışı sergilememesi gibi düşünülebilir.

Saygılı olmak: Spor eğitim modeli ile uygulanan futbol etkinliğindeki mavi kart uygulamasında öğrencilerin rakip takım oyuncusu, antrenör ve kendi takım arkadaşlarına saygılı olması konusunda saygılı olmak terimi kullanmıştır. Örneğin, müsabakada skor avantajını eline almış bir takım karşı takım oyuncularını rencide etmemek ve spordan soğumamaları adına skor avantajını gereksiz şekilde açmamaları ve rakibi maç sonunda abartılı sevinçler göstermek yerine teselli etmeleri gerektiği şeklinde tanımlanmıştır.

Sportmen olma: Mavi kart uygulamasında öğrencilere sportmen olma kavramını; bir spor müsabakasında oyunun kurallarına uymaktan da öte, disiplinli ve istikrarlı belli bir davranış tarzını sürekli olarak sergilemek şeklinde tanımlanmıştır.

Yardımlaşmak: Mavi kart uygulamasında yardımlaşma kavramı spor eğitim modeli kapsamında yapılan bir uygulama olması sebebiyle öğrencilerin takım içindeki uyumu ve arkadaşlarıyla olan düzenini geliştirmek için gözlemlediğimiz bir davranıştır. Yardımlaşma saha içerisinde veya dışında olabilir. Örneğin; malzemecinin takımı motive edeceği renkte yelekleri öğrencilere sunması, teknik direktörün takım oyuncularına eşit sürede görev vererek onları motive etmesi, fotoğrafçının tüm sporcuların estetik fotoğraflarını çekerek onlarla paylaşması bir yardımlaşma örneğidir. Yukarıda bahsi geçen örneklerde öğrenciler arasındaki iletişimin artması sebebiyle model içerisindeki tüm yardımlaşma kavramları “Yardımlaşmak” anlamında değerlendirilmiştir. Mavi Kart’ın verildiği davranışların listesi aşağıdaki gibidir.

- Herhangi bir fair-play davranışı sergilemek.
- Rakip takıma ve oyuncularına saha içerisinde saygılı davranmak.
- Yere düşen arkadaşını kaldırmak.
- Sakatlığı olan rakip öğrenci dahi olsa tedavisinde yardımcı olmak.
- Malzemelerin derse getirilmesi ve toparlanmasında işbirlikli şekilde çalışmak.
- Dürüst olmak. (müsabaka esnasında verilen kararların doğruluğu konusunda hakeme ve arkadaşına karşı dürüstlük)
- Sportmenliğe uygun davranışlar sergilemek.

Tablo 1. Mavi Kartın Verildiği Öğrencilerin Davranışlara Göre Dağılımı

MAVİ KART ALAN ÖĞRENCİLER	
ÖĞRENCİ 1	YARDIMLAŞMAK
ÖĞRENCİ 2	HOŞGÖRÜ
ÖĞRENCİ 3	SAYGILI OLMAK
ÖĞRENCİ 4	FAİR-PLAY
ÖĞRENCİ 5	SPORTMEN OLMA

Verilerin Toplanması

Araştırmada nicel verilerin toplanmasında öğrencilerin spor eğitim modeli kapsamında 10 hafta süren futbol etkinliğinde mavi kart uygulamasında aldıkları mavi karta ilişkin

davranışlar tablo 1 de verilmektedir. Toplam 5 öğrenci mavi kart almıştır. Futbol etkinliğinin sonunda öğrenciler araştırmanın nitel bölümü ile ilgili bilgilendirilmiş görüşmeyi kabul eden, 22 öğrenciden randevu talep edilerek görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sırasında ses kayıt cihazı kullanılmıştır ve görüşmeler 15 dk. ile 25 dk. arasında sürmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin görüşmede sorulara verdikleri cevaplardan elde edilen verilerin anlaşılır şekilde çözümlenmesi için nitel analiz tekniklerinden betimsel ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Elde edilen veriler öncelikle bilgisayar ortamında düz yazı haline getirilmiştir. Daha sonra veriler dile getirilen ifadeler ile kısa cümleler halinde araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Araştırmanın bulgularında temalara ilişkin öğrenci ifadeleri isimleri yazılarak İbrahim, İlgin, Mehmet..., şeklinde kodlanmıştır.

Nitel Görüşme Soruları (Öğrenci)

1. Mavi Kart uygulamasının okuldaki davranışlarınız üzerine olumlu etkileri nelerdir?
2. Mavi Kart uygulamasının okuldaki davranışlarınızın üzerine olumsuz etkileri nelerdir?
3. Mavi Kart uygulaması beden eğitimi derslerinde devam etmeli mi?
4. Mavi Kart uygulamasından sonra arkadaşlarınızla iletişim ve ilişkilerinizde bir değişiklik oldu mu? Oldu ise neler
5. Mavi Kart uygulaması sizin için ne ifade ediyor?

Nitel Görüşme Soruları (Öğretmen)

1. Mavi Kart uygulaması Beden Eğitimi dersi kapsamında amacına ulaştı mı?
2. Mavi Kart uygulamasında sizi sınırlayan faktörler nelerdir?
3. Mavi Kart uygulamasının size göre öğrenci üzerine olumlu etkileri oldu mu?
4. Mavi Kart uygulamasının öğretmen olarak size ne gibi katkıları oldu?

Geçerlilik: Araştırmada iç geçerlik için bulguların kendi içinde tutarlı ve anlamlı olmasına dikkat edilmiştir. Elde edilen bulgular araştırmacı tarafından ve kodlama yapan uzman kişi tarafından gözlemlenerek bulguların bir bütün olması sağlanmıştır. Bu araştırmanın dış geçerliliği için ise araştırma grubunun özellikleri, örneklem seçimi açık olarak belirtilmiş ve metin içinde doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Güvenirlilik: Araştırmanın gerçekleştiği okul ve katılımcılar yöntem bölümünde detaylı bir şekilde tanımlanmıştır. Araştırmada iç güvenirlilik için elde edilen ifadeler araştırmacı ve uzman öğretim elemanı ile ayrı ayrı okunarak kodlanmış ve daha sonra temalar oluşturulmuştur. Nitel verilerin güvenirlilik analizi, Miles MB., Huberman AM., (1994) tarafından geliştirilen formül ile hesaplanmış ve güvenirlilik %89 çıkmıştır

$$P(\text{güvenirlilik yüzdesi}) = \frac{Na (\text{Görüş birliği})}{Na (\text{Görüş birliği}) + Nd (\text{Görüş ayrılığı})} \times 100$$

Dış güvenirlilik için araştırmacı teyit edilebilirliğini sağlamak amacıyla araştırmadaki veri kaynakları ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir. Bu durum benzer araştırma yapacak olan kişilere veri kaynaklarını belirmelerinde yol gösterici olacaktır. Araştırmadan elde edilen ham veriler daha sonradan incelenebilmesi için araştırmacı tarafından muhafaza edilip saklanmaktadır.

Araştırmanın ayrıca geçerlik ve güvenirliliğinin sağlanabilmesi için uzman görüşü (Patton, 2002), katılımcı teyiti (Cresswell, 2009) sağlanmıştır. Beden eğitimi öğretmeni derste kullanacağı spor eğitim modeli ve mavi kart ve içeriği ile ilgili bilgi paylaşımında bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada nicel verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik kullanılmış, sonuçlar tablolarda frekans yüzde ve ortalamalarla yorumlanmıştır. Nitel çalışmada, görüşme sorularının

değerlendirilmesinde betimsel ve içerik analizi teknikleri kullanılmış, görüşmeler önce araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve belirli temalar altında sınıflandırılmıştır. Araştırmada görüşme sonrası öğrenciler için 4, öğretmen için 2 tema oluşturulmuştur.

Tablo 2. Öğrenci Görüşmelerinin Tema, Kod ve Frekansları

Tema	Kod	F
Mavi Kartın Anlamı	Fairplay davranışları	13
	Çaba,	4
	Bencil olmama,	7
	Centilmenlik,	9
	Yardımsaver olmak	11
	Dostluk,	5
Mavi Kartın Olumlu Etkileri	Düşünceli olmak	7
	Dersler verimli geçiyor,	12
	Az faul,	7
	Konuşmalar düzeldi,	9
	Yardımsaver olmak,	9
Mavi kartın Olumsuz Etkileri	Derslerde az konuşmak	6
	Yapay davranmak,	6
	Umursamamak,	4
	Yapmacık davranmak,	6
İletişim	Olumsuz etkisi yok.	10
	Olumlu iletişim	13
	Devam etmeli,	16
	Önceden sinirli ve Kabaydılar,	6
Kaba tabirler	7	

Temalar;Öğrenciler için;

- 1- Mavi Kartın Anlamı
- 2- Mavi kartın olumlu etkileri
- 3- Mavi kartın olumsuz etkileri
- 4- İletişim

Tablo 3. Öğretmen Görüşmelerinin Tema, Kod ve Frekansları

Tema	Kod	F
Mavi Kartın Uygulamasının Amacı	Davranışları pekiştirmek,	1
	Örnek davranışlar,	1
	Olumsuz davranışları cezalandırmak	1
	Amaca ulaştı	1
Mavi Kart Uygulamasının Kazanımları	Artan iletişim	1
	Artan görev ve sorumluluklar,	1
	Yardım etmek,	1
	Aktif olmak,	1
	Dersi içinde olmak	1
	Olumsuz iletişim ortadan kalktı.	1
	Dersin içinde oldular.	1

Öğretmen için:

- 1- Mavi Kart Uygulamasının Amacı
- 2- Mavi Kart Uygulamasının Kazanımları

Verilerin Kodlanması: Görüşme metinleri satır satır okunduktan sonra araştırmacı tarafından önemli bulunan kodların altı çizilmiştir.

Temaların Bulunması: Kodlama işlemi bittikten sonra birbirleriyle ilişkili kodlar bir araya getirilerek uygun temalar oluşturulmuştur. Tematik kodlama, daha önceden belirlenen kodların ortak yönler belirlenerek kategorize (tema) edilmesidir.

BULGULAR

Bu araştırmada, spor eğitim modeli kapsamında işlenen futbol etkinliğinde mavi kart uygulamasının öğrenci davranışları üzerine etkilerinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğrencilerle yapılan görüşme sonrasında yapılan içerik ve betimsel analiz sonuçlarına göre, öğrenciler için 4 tema (bkz.Tablo 2), öğretmen için 2 tema (bkz. Tablo 3) tespit edilmiştir.

Tema 1. Mavi Kartın Anlamı

Araştırmaya katılan öğrenciler için mavi kartın anlamı; yardımseverlik, fair play, centilmenlik, dostluk, arkadaşlık gibi iyi davranışları kapsamaktadır.

- *“Mavi kart uygulaması benim için iyi davranışlar, yardımseverlik ve fair play gibi şeyleri ifade ediyor” Öğrenci4*
- *“Mavi kart uygulaması herkesin yapması gerektiği bir şey bence mavi kart olmadan uygulamaları gerekiyor ama mavi kart olunca daha çok gösteriyorlar” Öğrenci6*
- *“Mavi kart benim için dostluk, arkadaşlık, centilmenlik, fair play anlamı veriyor” Öğrenci7*

Tema 2. Mavi kartın olumlu etkileri

Araştırmaya katılan öğrencilere mavi kartın olumlu etkilerine bakacak olursak, öğrenciler arkadaşlarının maç esnasında faul yaptıklarında itiraz etmediklerini, fair play davranışları sergilediklerini, birbirlerine yardım ederek olumlu ve güzel davranışlar sergilediklerini belirtmişlerdir.

- “Sınıftaki arkadaşlarım daha çok yardımsever, cömert ve ahlaklı oldular.” Öğrenci4*
- “Mesela insanlar diğer arkadaşlarına daha olumlu ve daha güzel davranışlar sergiliyorlar fair play davranışları sergiliyorlar, birbirlerine yardımcı oluyorlar” Öğrenci6*
- “Arkadaşlarımın centilmenliği arttı. Mesela maç yaparken faul yaptığında hep itiraz ediyorlar, ya da devam ediyorlardı, şimdi topu direk veriyorlar.” Öğrenci7*
- “Derslerde daha az konuşuluyor, derslerle alakalı şeyler konuşuluyor, biz bu durumdan mutluyuz.” Öğrenci8*

Tema 3. Mavi kartın olumsuz etkileri

Araştırmaya katılan öğrencilere mavi kartın olumsuz etkilerine bakacak olursak, öğrenciler arkadaşlarının maç esnasında mavi kart almak için yapmacık ve yapay davrandıklarını, kötü davrandıklarını ama kendilerini iyi göstermeye çalıştıklarını, bazı arkadaşlarının umursamadığı, ya da hiç yapmadığı belirtmişlerdir.

- “Bazıları mavi kart almak için yapmacık, davrandıklarını, kötü davrandıklarını ama kendilerini iyi göstermeye çalışıyorlar.” Öğrenci4*
- “Bence sırf mavi kart alacağım diye insanlara yardım edip sonrasında kötü davranmamaları lazım” Öğrenci6*
- “Bazı arkadaşlarım umursamamazlığa geldi, ya da hiç yapmadı bu olayı” İbrahim*
- “Olumsuz etkisi yok bana öyle geliyor” Öğrenci8*
- “Aslında olumsuz etkileri, yani yapay yapmaları, mavi kart almak için içten davranmaları değil de günlük hayatta yapmadıkları şeyleri yapmacık hareketlerle yapmaları” Öğrenci9*

Tema 4. İletişim

Araştırmaya katılan öğrenciler mavi kart uygulamasından sonra arkadaşları ile iletişim ve ilişkilerinde önceden sinirli ve kaba tabirler kullandıklarını, sonrasında olumlu davrandıklarını, argo kelimelerin kesildiğini belirtmişlerdir.

“Arkadaşlarımla konuşurken argo kelimeler kesildi artık” Öğrenci8

“Arkadaşlarımız dersi sabote ediyorlardı, mavi kart sayesinde olmadı” Öğrenci10

“Arkadaşlarım, ilişkilerinde önceden sinirliydim, kabaydım, ama mavi kart geldikten sonra daha olumlu iletişim sergiledim” Öğrenci4

“Eskiden hep kaba tabirler kullanıyorduk, napıyorsun falan, şimdi nasılsın arkadaşım iyimisin? diye olaylar oldu.” Öğrenci7

“Devam etmeli çünkü, maçlarda fauller azaldı” Öğrenci8

“Devam etmeli çünkü dersler böyle olunca daha verimli geçiyor”

“Aslında devam etmeli, böylece öğrenciler böyle iyi davranarak alışkanlık haline getirebilirler.” Öğrenci9

“Neden beden eğitiminde olmamalı ki? Yani beden eğitiminde daha çok davranış sergileriz, o yüzden” Öğrenci6

“Eskiden adam devam ettiğinde niye böyle yapıyor diye arkadaşlar küsüyordu birbirine, şimdi böyle şeyler olmuyor, insanların birbirine yardımlaşması, centilmenliği artıyor, arkadaşlık ön plana çıkıyor.” Öğrenci7

Araştırmada öğretmenle yapılan görüşme sonrasında yapılan içerik analizi sonuçlarına bakacak olursak;

Tema 1. Mavi Kart Uygulamasının Amacı

Beden eğitimi öğretmeni, mavi kart uygulamasının amacıyla ilgili olarak; okul içerisindeki olumlu davranışları pekiştirmek, olumsuz davranışları cezalandırmak yerine, olumlu davranışları örnek göstermek olduğunu belirterek bu uygulamanın amacına ulaştığını belirtmiştir.

“Okulda olumlu davranışları pekiştirmek”.

“Okuldaki olumsuz davranışları cezalandırmak yerine olumlu davranışları örnek göstermek”.

“Mavi kart uygulaması amacına ulaştı”.

Tema 2 Mavi Kart Uygulamasının Kazanımları:

Beden eğitimi öğretmeni, mavi kart uygulamasının kazanımlarıyla ilgili olarak; öğrencilerin okul içerisinde birbirleriyle iletişimlerinin arttığını, öğrencilerin görev ve sorumluluk aldıklarını, birbirlerine yardım etmeyi öğrendiklerini ve uygulama içerisinde aktif olduklarını belirtmiştir.

“Ders içerisinde iletişim arttı”.

“Öğrencilerin derste sorumluluk ve görevleri arttı”.

“Öğrenciler arasında olumsuz iletişim problemi ortadan kalktı”.

“Birbirlerine yardım etmeyi öğrendiler”.

“Mavi kart uygulaması ile o arkadaşına yardım ettiğinde aynı tepkinin kendine geleceğini gördüler”.

“Mavi kart ile birlikte model uygulamasıyla öğrenciler aktif oldular ve ben öğretmen olarak rehber oldum”.

“Beden eğitimi dersinde kendi performansını yansıtamayan öğrenciler vardı, bu model ve uygulama ile tamamen dersin içinde oldular”.

TARTIŞMA

Bu araştırmada spor eğitim modeli kapsamında işlenen futbol etkinliğinde mavi kart uygulamasının öğrenci davranışları üzerine etkilerinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma uygulamalı, aynı zamanda öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı nitel görüşmelerin olduğu karma desen bir çalışmadır. Araştırmaya 8’ i kız 19’u erkek toplam 27 öğrenci katılmış ve toplam 10 hafta sürmüştür.

Araştırmada, mavi kart uygulamasının sporda erdemlilik ve fair-play davranışlarını içeren bir uygulama olması sebebiyle öğrencilere uygulanması düşünülmüştür. Ülkemizde mavi kart uygulaması farklı uygulamalarla karşımıza çıkmıştır. Bunlardan biri Altınordu ile Çamdibi Spor’un birlikte organize ettiği, U10 ve U11 kategorisindeki turnuvada mavi kart kullanılması oldu. Bu turnuvada kırmızı kart kullanılmadı, mavi kart ise centilmenlik dışı hareketlerde bulunan sporculara verildi. Çift mavi kart gören oyuncu ise oyundan ihraç edilerek yerini takım arkadaşına bırakmış oldu. <http://www.milliyet.com.tr> (2015).

Diğer bir uygulama ise; Artvin Arhavi Hacılar İlköğretim Okulu’nda görev yapan beden eğitimi öğretmeni Fikret Kadioğlu’nun yapmış olduğu mavi kart projesi. Bu proje Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi 2015 Türkiye Fair Play Ödülleri Jürisi tarafından ‘Sportif Tanıtım Dalı Şeref Diploması Ödülü’ne layık görülmüştür. ‘Mavi Kart’ uygulaması; Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğretim görevlisi Prof. Dr. Turgay Biçer’den onay alınarak başlatılan mavi kart uygulaması için kötü hareketi cezalandırmaktansa iyi hareketi ödüllendirerek pekiştirmenin daha kalıcı bir eğitim olduğu fikrinden yola çıkıldı. Rakibine zarar vermeden oynamayı düşünen, yere düşen rakibine e lini uzatan, hakeme yardımcı olan, saha içinde saygı ile hareket eden, mavi kartla ödüllendirilmekte, en fazla mavi kart gören ilk 3 çocuk şenliklerin sonunda madalya kazanmaktaydı. (Akar, 2016).

Araştırmada mavi kart uygulaması kapsamında işlenen futbol etkinliğinde spor eğitim modelinin kullanılmasının başlıca sebepleri; öğrencilerin fair play davranışlarını daha kolay içselleştirebilecekleri sosyal ve işbirlikçi bir model olmasıdır. Vidoni ve Ward (2009), Spor eğitim modelinde öğrenciler müsabaka dışında da etkin grup üyesi olurlar ve spor eğitim modeli öğrencilerin eğlenceli şekilde kazanımlara ulaşmalarını sağlamaktadır. Spor eğitim modeli uygulanarak yapılan araştırmalarda öğrencilerin daha fazla ilgi ve çaba gösterdiklerini vurgulanmış ve bu durumun öneminden bahsetmektedir. (Gutiérrez ve ark., 2013).

Bu araştırmada beden eğitimi öğretmeni, mavi kart uygulaması ile öğrencilerin fair play davranışları kazandığını buna ek olarak, uygulamada iş birliği içinde olma, yardımlaşma, sorumluluk alma, istek ve çaba içerisinde olma gibi olumlu davranışlar sergilediklerini belirtmiştir.

Bu konuda Rusya’ da yapılan, spor eğitim modeli ile işlenen basketbol sezonu sonunda öğrencilerin model ile ilgili algıları ve katılımlarının incelendiği bir çalışmada öğrenciler, basketbol derslerinden sıkılmadıkları ve sevdikleri, yeni görev ve sorumlulukların ilginç ve keyifli olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler uygulamalar ile ilgili olarak güçlü bir yakınlıktan, iş birliği içinde olmaktan ve zevkli geçen sezondan bahsetmişlerdir. Ayrıca, basketbol beceri düzeylerinde gelişme olduğu, sezon uzun sürmesine rağmen sıkılmadıkları ve basketbolun çekici hale geldiği sonuçları çıkmıştır (Hünük ve ark., 2017).

Vidoni ve ark. (2009) Spor Eğitim modeli ile uygulanan adil oyun eğitiminin ortaokul beden eğitimi derslerinde, sekizinci sınıf öğrencilerin sosyal davranışlarına etkisini araştırmışlar, sosyal becerilerin öğretilmesi ve geliştirilmesi için spor eğitimi modeli çerçevesinde adil oyun eğitiminin faydalı ve kullanılabilir bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir. (Aktaran; Hünük ve ark., 2017)

Bu araştırmaya katılan öğrencilere göre mavi kartın anlamı; yardımseverlik, fair play, centilmenlik, dostluk, arkadaşlık gibi iyi davranışları kapsamaktadır. Fair Play eğitiminde okul beden eğitiminin kullanılması konusunda öncelikle yapılması gereken, sürekli yeniden tanımlama çabaları ve çok yönlü olması nedeniyle fair play kavramının okul sporu için ne anlama geldiğinin belirlenmesidir. Sadece yazılı kurallarla sınırlandırılmış bir fair play kavramı, hiç şüphesiz pedagojik anlamda tatminkar değildir. Oysa ki, okul sporlarında fair play olgusu, kuralların ötesine geçen bir içeriğe sahip olmalıdır. Fair Play, sporcuların yarışmalar esnasında, güçleşen şartlar altında dahi kurallara sabırla, tutarlı ve bilinçli olarak riayet etmeleri, fırsat eşitliğini bozmamak amacıyla haksız avantajlarını kabullenmemeleri, rakibin haksız dezavantajlarından yararlanmaya kalkışmamaları, rakibi düşman değil, aksine oyunun gerçekleşmesini sağlayan, eşdeğer haklara sahip ve partner olarak görmeleri ve değer vermeleri çabalarında kendini göstermektedir (Yıldıran, 2005).

Fair Play çalışmalarının, etik donanımlara sahip bir genç kuşağın yetiştirilmesine yönelik olarak, ilk ve orta öğretim çağı çocuk ve gençlerinin beden eğitimi derslerinden başlatılması, geleceğin sporcu, antrenör, spor adamı, hakem, yazar ve seyircisinin bu kitle içinden çıkacak olması bakımından önemli bulunmaktadır (Yıldıran, 2005). Bununla birlikte, beden eğitimi öğretmenlerinin fair play anlayışını derslerde nasıl kazandıracaklarına ilişkin yeterli donanıma sahip olmadıkları bilinmektedir. Dolayısıyla, bu alandaki yetersizliği Avrupa genelinde bir sorun olarak gören Avrupa Fair Play Birliği (EFPM), fair play'in okul beden eğitiminin en önemli konusu olarak müfredata eklenmesini, öğretmen ve antrenörlerin Fair Play kapsamındaki çalışmalarını destekleyecek özel eğitim ve enformasyon malzemeleri hazırlanmasını ulusal hükümetlere önermiştir (Sezen ve Yıldıran, 2007).

Sezen ve ark. (2007), beden eğitimi öğretmenlerinin futbolda Fair Play'e ilişkin olumlu ve olumsuz davranışlara yaklaşımlarını belirlemek için yapmış oldukları araştırmasında beden eğitimi öğretmenlerinin, daha çok başarı odaklı olduğu, okullar arası yarışmalarda son yıllarda görülen şiddet olaylarının öğrencilerin de “her ne pahasına olursa olsun kazanmak” prensibi ile motive edildiklerini göstermektedir. Sadece kazanmaya odaklanma düşüncesi ahlak anlayışını engellediği için eğitimciler, sporun; arkadaşlık, alıştırma, gelişim gibi yararlarını vurgulamayı denemelidir. Oyuncuların gelişimine, takıma katkısına ve katılımına daha fazla önem vermeleri ve beden eğitimi dersleri ve okullar arası karşılaşmaların, fair play'e uygun davranışların kazandırılması ve sergilenmesinde uygun bir ortam olarak kullanılması gerektiği ve spor yoluyla karakter eğitimini en iyi şekilde tamamlamış bireyler yetiştirmek olması gerektiği önerilmektedir.

Ülkemizde okullar arası karşılaşmalarda fair play kurallarına aykırı davranışlarda artışlar görülmektedir. Bu sebeple fair play anlayışının öğrencilere kazandırılması ve ülke çapında yaygınlaştırılması için beden eğitimi derslerine ve öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir (Sezen ve Yıldıran, 2007). Değişen beden eğitimi öğretim programında değerler eğitimi ve fair play kazanımları ilkokul, ortaokul ve lise beden eğitimi program kazanımları 2018 Milli Eğitim Bakanlığı müfredatı içerisinde kapsamlı bir şekilde yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı Beden Eğitimi ve Spor Öğretim

Programında; değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Öğretim programlarında yer alan “kök değerleri; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik olarak belirtmiştir. Bu araştırmada da spor eğitim modeliyle işlenen futbol dersinde mavi kart uygulamasıyla okulda değerler eğitimi önemini vurgulayan ve etkisini arttıran uygulamalar yapılmış ve sonuçlarıyla MEB’in kazanımlarının önemini desteklemektedir (MEB, 2018).

Spor eğitimi; katılımcıların motivasyon düzeylerini ve aktivite katılım düzeylerini olumlu etkilemektedir. Ayrıca grup çalışmaları sayesinde spor eğitim modeli takım üyelerine sosyal etkileşim imkanı sağlar. Bu modelin destekçilerinden Cuevas ve ark. (2014) ve Wallhead ve ark. (2013) araştırmalarında, lise beden eğitimi programlarında spor eğitim modelini kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca araştırmacılar bu modelin derslerde gençlerin sosyalleşmesini, akranları tarafından kabul görme ihtiyaçlarını karşıladığını, takım üyesi olmasını, değişerek oyunu oynama ve sorumluluk paylaşma gibi pedagojik özelliklerin gelişmesine imkan sağladığını söylemektedirler. Gelişen bu özellikler sonucunda sosyal ilişkilerde iyileşme, fiziksel becerilerin sergilenmesiyle birlikte olumlu tepkilerin gelmesi ve sosyal hiyerarşide yer edinilmesi gibi olumlu imkanlar sunduğunu belirtmişlerdir.

Pehlivan (2004), okul sporu bağlamında Fair-play kavramının kazanılmasında yarışmayı ve kazanmayı değil eğlenmeyi, hoşça vakit geçirmeyi, diğer insanlarla etkileşim içerisinde olmayı öne çıkaran sportif organizasyonların düzenlenmesinin çocuk ve gencin gelişim özelliği de dikkate alındığında daha eğitsel olduğunu belirtmektedir. Bu araştırmaya katılan öğrenci görüşlerine göre mavi kartın olumlu etkilerine bakacak olursak, öğrenciler maç esnasında faul yaptıklarında itiraz etmediklerini, birbirlerine yardım ederek olumlu ve güzel davranışlar sergilediklerini belirtmişlerdir. Pehlivan (2004), araştırmasında spor eğitim modeliyle işlenen derslerde öğrencilerin derse motivasyonunun arttığı, cömertlik, dürüstlük ve daha genel anlamıyla fair play davranışları gözlemlendiğini, öğrencilerin daha fazla sorumluluk alarak fair-play davranışlarını içselleştirmesi daha kolay olacağı görüşünü belirtmiştir. Benzer uygulamanın “Herkes için futbol” şenliğinde kurallarda değişiklik yapılarak, sarı ve kırmızı kartların kaldırılarak, yerine ‘Mavi Kart’ uygulamasının yapıldığı Prof. Dr. Turgay Biçer’in de onayıyla 2007-2008 eğitim yılında başlatılan mavi kart uygulaması için kötü hareketi cezalandırmaktansa iyi hareketi ödüllendirerek pekiştirmenin daha kalıcı bir eğitim olduğu fikrinden yola çıkıldı. Rakibine zarar vermeden oynamayı düşünen, yere düşen rakibine elini uzatan, hakeme yardımcı olan, saha içinde saygı ile hareket eden, mavi kartla ödüllendirilerek öğrencilerin olumlu davranışlar içerisinde oldukları gözlemlendi, şenlik sonunda ise en fazla mavi kart gören ilk 3 çocuk şenliklerin sonunda olumlu davranışlarının sonucunda madalya kazanmıştır.

Bu araştırmada öğrenciler spor eğitim modeli kapsamında futbol etkinliğinde çeşitli görev ve sorumluluklar almış, iş birliği içerisinde çalışmış ve diğer taraftan mavi kart uygulaması çerçevesinde fair play davranışlarını yerine getirmişlerdir. Yapılan araştırmalar, iş birliğine dayalı oyunların beden eğitimi dersinde bağımsızlık ve sorumluluk duygusunu geliştirdiğini, birlikte oluşturulan, planlanan ve sorumluluk taşıyan etkinliklerin, öğretmen tarafından belirlenenlerden daha ciddi ve inandırıcı uygulandığını belirtmişlerdir. Böylece, öğrenciler eğer dersi kısmen kendileri yapılandırır, oyunları bizzat kurgular, kuralları belirler, hakemlik görevi üstlenir, oyunlarını gözlemler, aralarında centilmenlik anlaşması yaparlar ve araç-gereçlerin yerleştirilmesi ve toparlanması başta olmak üzere her türlü yardımlaşmayı düzenleyen bir planı kendileri oluştururlarsa, Fair Play’i de bizzat kendileri gözetmeyi öğrenirler (Yıldırım, 2005; Giménez ve ark., 2015)

Fair-play davranışları ülkemizde ve yurtdışında gerçekleştirilen spor müsabakalarında ve okul yarışmalarında her zaman takdir görmüş, bu yönüyle spor eğitimi modeli kapsamında futbol etkinliğinde mavi kart uygulaması yapılacak yeni uygulamalarla geliştirilmeli ve desteklenmelidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada beden eğitimi öğretmeni, spor eğitim modeli uygulaması çerçevesinde mavi kart uygulamasının öğrencilerin okul içerisindeki olumlu davranışları pekiştirmek ve örnek göstermek olduğunu belirterek bu uygulamanın amacına ulaştığını belirtmiştir. Ayrıca öğretmen, mavi kart uygulaması ile öğrencilerin okul içerisinde birbirleriyle iletişimlerinin arttığını, görev ve sorumluluk aldıklarını ve birbirlerine yardım etmeyi öğrendiklerini belirtmiştir. Bu önemli kazanımlar çerçevesinde öğrencilerin okulda geçirdikleri süreyi göz önüne alacak olursak mavi kart uygulamasının sadece beden eğitimi değil, okuldaki tüm derslerde uygulanması önerilebilir.

MEB, 2018 program kazanımları içerisinde ‘değerler, erdemli olmak ve fair play konularının ilave edilmesi okul içerisinde öğrencilerin olumlu davranışları kazanması ve alışkanlık haline getirmesi açısından önemli olmuştur. Araştırmaya katılan öğrenciler spor eğitim modeli çerçevesinde mavi kart uygulamasında; yardımseverlik, fair play, centilmenlik, dostluk gibi iyi davranışları düşünmekte, arkadaşlarının büyük kısmının maç esnasında faul yaptıklarında itiraz etmediklerini, fair play davranışları sergilediklerini, iletişimlerinin olumlu olarak arttığını, birbirlerine yardım ederek güzel davranışlar sergilediklerini belirtirken, az sayıda da olsa bazı arkadaşlarının maç esnasında mavi kart almak için yapmacık, yapay ve kötü davrandıklarını, ama kendilerini iyi göstermeye çalıştıklarını, bazı arkadaşlarının hiç yapmadığı belirtmişlerdir. Öğrenci görüşlerine göre, mavi kart uygulamasının olumlu etkisinin, model uygulaması içerisinde sorumluluk alarak görevlerini başarıyla tamamlamışları olmuştur. Öğrenci merkezli uygulamaların öğrenciler üzerine bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal pozitif kazanımlarını göz önünde bulunduracak olursak, bu uygulamaların tüm beden eğitimi öğretmeni tarafından düşünülmesi ve uygulamaya konulması önerilebilir.

KAYNAKLAR

Akar, H. (2016), Mayıs, Erişim: <https://www.futbolmedya.com/18619-2/>

Aydın, M.Z. (2010). Okulda Değerler Eğitimi. *Eğitime Bakış*, Ankara, 6 (18).

Creswell, J. (2009). *Research Design Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches* (3rd Ed.). Thousand Oaks: CA Sage.

Cuevas, R., Garcia-Lopez, ML., Serra-Oliveras, J. (2014), Sport Education Model And Self-Determination Theory: *An Intervention In Secondary School Children*, *Kinesiology* 48, (1), 30-38 Doi:10.26582/k.48.1.15

Giménez-Mendez A., Río- Fernández, J., Alonso- Mendez, D. (2015) Sport Education Model Versus Traditional Model: Effects On Motivation And Sportsmanship. *Revista Internacional de Medicina Y Ciencias de La Actividad Física Y Del Deporte*, 15(59).

Gutiérrez D., García-López L.M., Hastie P., Calderón A. (2013)., Spanish Students' Perceptions Of Their Participation In Seasons Of Sport Education. *The Global Journal of Health and Physical Education Pedagogy* 2, 111-127

Hünük, D., Oğuzhan, N.S. (2017). Spor Eğitim Modeli. A. Mirzeoğlu, Model Temelli Beden Eğitimi Öğretimi, Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi

Koç, Y. (2017)., A Practice Proposal For Promoting Sportsmanship Behavior In Physical Education Course: Constructing Sportsmanship In Juniors' Games. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 212-227. Doi: 10.17556/erzief.319393

Metzler, M. W. (2005). Instructional Models For Physical Education, Second Edition. United States Of America: Holcomb Hathaway, Inc.

Miles, M.B., Huberman, A.M. (1994). Qualitative Data Analysis. 2nd Ed., Newbury Park, CA: Sage.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Patton, M.Q. (2002). Qualitative Research, Evaluation Methods. Thousand Oaks, Calif. London: Sage.

Pehlivan, Z. (2004). Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* (2) , 49-53. Doi: 10.1501/Sporm_0000000028

Sezen, G., Yıldırım, İ. (2007) Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Futbolda Fair Play'e İlişkin Olumlu ve Olumsuz Davranışlara Yaklaşımlarının İncelenmesi. *Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*. 2(1),1306-4371.

Siedentop, D., Hastie, P. A., Mars, H. V. D. (2004). Complete Guide To Sport Education. United States of America: *Human Kinetics*.

Vidoni, C., Ward, P. (2009), Effects Of Fair Play Instruction On Student Social Skills During A Middle School Sport Education Unit, *Journal Physical Education And Sport Pedogogy*, 14(3).

Wallhead, L.T., Garn, C.A., Vidoni, C. (2013)., Sports Education And Social Goals In Physical Education: Relationships With Enjoyment, Relatednes And Leisure Time Physical Activity, *Physical Education And Spor Pedogogy*, 18(4), 427-440.

Yapan, H.T. (2007). Spor Ahlakı. Gaziantep: Merkez Ofset.

Yıldırım, İ. (2005). Fair Play Eğitiminde Beden Eğitiminin Rolü, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (3-16).